

ŽELEZNICARSKI GLASNIK

Časopis članov „Prometne zveze.“

Št. 3.-4.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.
Uredništvo in uprava: Dunajska cesta 9.

V Ljubljani, dne 25. februarja 1914.

Celoletna naročnina je K 3-60. Člani
„Prometne zveze“ dobe list brezplačno.

Leto II.

Državni poslanec JOŽEF GOSTINČAR.

„Prometna zveza.“

„Delavstva v svoja strokovna društva“, to je klic dvajsetega stoletja. Ni dvoma, da je ta klic velikega pomena za delavstvo, ker ravno po strokovnih društvih je mogoče, da delavstvo kaj doseže. Železničarjem mora biti pa še posebno ležeče na tem, da so vsi organizirani v strokovni organizaciji. Železničarji so danes eden najpotrebnejših stanov na svetu, ki imajo velikansko nalogo. Železničarjev pa je tudi toliko, da imajo prav lahko mogočno lastno organizacijo. Železničarski stan je stan, ki nima skoro prav nič skupnega z drugimi stanovi. Sestav železničarske službe je tak, da je lajku skoro neumljiv in tako neumljiv je tudi organizacijam, ki se ne pečajo izključno z železničarji. Saj je vendar v železničarski službi toliko predpisov in ukazov, naredb in odredb, da se samemu železničarju meša po glavi vse to, kar je v njih zapisanega. Odkrito zato lahko trdimo, da je za železničarje primerna in neobhodno potrebna le železničarska or-

ganizacija, ki ima resno in pošteno voljo delati v korist železničarjev. In taka poštena organizacija je predvsem »Prometna zveza«, ki je društvo krščanskih železničarjev.

Ali pa je »Prometna zveza«, ki ima svoj sedež na Dunaju, primerna za krščanske slovenske železničarje? Gotovo in sicer iz sledečih razlogov: »Prometna zveza« je danes že mogočno društvo, ki šteje že nad 10.000 članov in jo danes že povsod na merodajnih mestih upoštevajo. »Prometna zveza« ima v odboru odlične železničarje, ki so dali vso svojo vednost in izkušnost društvu na razpolago. Ima svoje pravne zastopnike, ki so že izvežbani v vseh še tako zamotanih slučajih, ki izhajajo iz službenega razmerja. Ima svoje strokovne časopise, med katerimi je tudi »Železničarski Glasnik« in ki ga člani dobivajo brezplačno. »Prometna zveza« je tudi podporno društvo, ki v resnih slučajih rada priskoči na pomoč svojim članom. Ima posmrtni sklad, ki v slučaju smrti žene ali moža pride gotovo prav naslednikom. »Prometna zveza«, sklicujoč se na veliko število svojih članov, vedno deluje za napredek in izboljšanje železničarjem. Koliko je »Prometna zveza« že storila v tem oziru, to ve le tisti, ki bere časopise in potem to tudi sam izkusi. Kolikokrat so vse organizacije glede kake stvari, ki je bila splošne važnosti še spale, ko je »Prometna zveza« že delala za dotično stvar in jo dosegla.

Nasprotniki krščanske železničarske organizacije se združujejo v svoje organizacije in se prav nič ne menijo za narodnost. Kar je protikrščanskega med železničarji v Avstriji, so vsi skupaj, ker jih druži v močno vrsto sovraštvo proti krščanskemu imenu. In zato bi tudi ne bilo pametno, ako bi se mi slovenski krščanski železničarji izločili iz celokupne avstrijske krščanske železničarske organizacije. Uspešen je boj le takrat, ako se proti veliki vojski nasprotnika, postavi velika, dobro organizirana armada. Kdor to umeva, bo sodeloval pri nas in delal na to, da »Prometna zveza« tudi pri nas napreduje in ji pomaga pri delu za koristi železničarjev.

Krščanski slovenski železničarji! Edino primerna za Vas je »Prometna zveza«, kajti v njej imate vse, kar Vam je potrebno, imate pa v njej tudi tako velikansko zaslombo, ki Vam jo druge organizacije ne morejo dati. Vsi v »Prometno zvezo«!

Razočaranje.

Znameniti so bili za železničarje zadnji dnevi v decembru leta 1911, ko je državna zbornica sklenila, da se da državnim železničarjem 38 milijonov za izboljšanje njihovega gmotnega položaja. Zaupno so obrnili prožni delavci svoje oči na Dunaj v dobrem prepričanju, da bo od te vsote odpadla lepa vsota tudi njim v dobro. Saj je vendar vsem dobro znano, da prožni delavci opravljajo najtežja in najmučnejša dela na železnici, a so zato prav po mačehovsko plačani. Cel dan ima tak delavec kramp ali lopato v roki, prenaša težke tračnice in prage, in je izpostavljen vsem vremenskim spremembam. Po zimi prezebava v hudem mrazu, po leti ga peče huda vročina. Svoje delo opravlja včasih daleč, včasih blizu svojega bivališča. Svoje moči pusti v težki in naporni službi, zasluži pa komaj toliko, da se po beraško preživlja on in njegova družina. Ne izkorišča ga pa samo železnica, izkoriščajo ga tudi drugi, ki imajo potem razne provizije zato, ker znajo prisiliti delavce do nečloveškega garanja. Pravično in nepošteno bi torej bilo, ako bi se v prvi vrsti skrbelo za te uboge delavce, ki so tudi ena prvih členkov v železniški verigi.

Pa prešlo je nekaj let čakanja in prišel je prvi dan letošnjega leta, a z njim neumljeno razočaranje ubogih prožnih delavcev. Neverjetno sicer za našo moderno dobo, a vendar je gola resnica: **Prožni delavci so vsi brez izjeme izločeni iz plačilne avtomatike.** Avstrijska upravna umetnost si je s tem svojim činom brezdvoma dala krono na glavo. Nezadovoljnost in dvom v pravičnost se porajata v vrstah vseh onih, ki so doslej zvesto in trudap lno opravljali svojo službo v korist železniške uprave. Klici ogorčenja se porajajo v vrstah teh grde ogoljufanih ne-

Pod eno marelo.

(Dalje.)

Njo je oblila rudečica, korake je skrajšala in se nekoliko branila, a kmalu sta se zblížali glavi pod njegovo marelo, po kateri je ropotala ploha kakor za stavo. Njemu se je zazdelo, da sanja; kar sam sebi ni mogel, da koraka z mladostjo, neznano mu gospodično pod eno marelo, da je ona zardela in da molči.

Seveda. on bi moral sedaj govoriti, ali kaj naj reče?

„Kdo bi si mislil, da dobimo še danes dež?“

„Da, kdo bi si mislil, vendar vi ste nad vse dober“, odgovori ona.

Nit besedi je bila zopet pretrgana. Kdo se bi vendar čez dež hudovali bilo bi nespametno. Slučaj bi bilo treba ugodno porabiti, toda — Bog, kako naj se začne. Sam sebi se je zdel

naravnost smešen io otročji. Končno mu šine v glavo rešilna misel!

„Gospica, stanujete mogoče tudi res v tej smeri?“

Dobro jo je pogodil; ona je res v obližju tam stanovala in začel se je med njima živahen pogovor o prednostih in težavah mestnega življenja. Srečala sta polno nabasan voz premočenih izletnikov in ta jim je nudil zopet nekaj snovi za pogovor.

Ljubki njen obrazek je še vedno gorel, njega — svojega spremljevalca je vendar že neke kratki ljubeznivosti, da skoraj zaupno pogledala.

Niti zapazila nista, da je dež ponehal, da od zahoda sem že solnce poseva. Nakrat se ona ustavi — bila je doma. Tukaj torej ona stanuje; tukaj jo težko pričakuje skrbeča mamica, zato se ni vstavila v kaki hiši ter kljub dežju hitela domu. Izrekla mu je svojo zahvalo — on pa

njej nekaj o sreči in zadovoljnosti. Še malo sta postala — molče sta se poslovila.

Gospica je še bolj zarudela in zbežala po stopnjicah gori in domu. — Tudi on se je vrnil ves ginjen od prošlih trenutkov. Sinje nebo se je krasno zrcalilo v mlakah na ulici.

Še le na koncu ulice se mu zazdi, da je imel poprej nekaj v roki; sedaj nima nič. Njegova marela! Ni je. — Spomnil se je, da je v lopi koder se je poslavljajal od gospodične postavil marelo v kot za večna vrata. Hitel je nazaj. Našel je pač lužo, ki je natekla od mokre marele, a te ni bilo nikjer.

Jo je li gospodična opazila ter spravila ali pa se je je polastila nepoštena roka? Bodi eno ali drugo, marele ni. V vsakem drugem slučaju bi se naš skrbni in varčni junak raztogotil nad izgubo. Ta slučaj pa, ki je bil edini enake vrste v njegovem življenju ga je — rekli bi — skoraj le veselil. Ob marelo je pa le bil!

srečnikov in naša dolžnost bo, da bomo ta čutila dopovedali vsem tistim, ki so tako čudno ustvarili nestvor plačilne avtomatike. Skrbeli bomo tudi, da bodo prožni delavci tudi sami govorili na svojih zborovanjih odločno besedo. Prosili pa bomo tudi naše poslance, naj se z vso silo zavzemo za te uboge trpine in naj nikar ne dopuste, da bi ravno najpotrebnejši ne bili deležni dobrot plačilne avtomatike.

Dne 13. februarja letos sta bila pri železniškem ministru dr. pl. Forsterju poslanca vitez Pantz in Kemetter, ki sta protestirala v imenu »Prometne zveze«, da bi dobivali dunajski prožni delavci na vsake tri leta za 20 vin, zvišano plačo, delavci v drugih krajih pa samo po 10 vin. Zahtevala sta naj bo to povišanje za vse delavce na vseh državnih progah enako. Temu pogovoru je prisostvoval tudi ministerjalni svetnik dr. Böss. Minister je odgovoril, da to z ozirom na slabe državne finance sedaj ni mogoče, ker bi to veljalo v prvem letu 800.000 K. Edino, kar pa sedaj še ni mogoče, bo enkrat v prihodnosti mogoče, da se nekateri kraji prestavijo v višji razred. Poslanca pa sta vstrajala dosledno na svojih zahtevah in sta skušala ministru dopovedati, kako velika krivica se godi prožnim delavcem. Tudi o odpuščenju nestalnih delavcev v zimskem času sta govorila poslanca ministru.

Jasno je razvidno iz gorenjih vrst, da celo avstrijski minister ni naklonjen najnižjim, a za to najhujšim železniškim trpinom. Pravijo, da je vsak delavec in ne samo minister vreden poštenega plačila za svoje delo, a to še vedno ne gre v glavo avstrijskim birokratom. Prav nič se ne čudimo, ako bogati privatni industriji do krvi izžemajo ubogo delavstvo, saj imajo za vzgled državo, ki svoje delavce še slabše, kot privatniki plačuje. Zadnji čas bi že res bil, da bi na ministrskih sedežih sedeli možje, ki bi imeli vsaj nekoliko socialnega smisla in srca za delavstvo.

Proračunski odsek državnega zbora za državne železničarje.

Ako bi avstrijski državni zbor redno deloval, potem bi imeli lahko državni železničarji veliko veselje nad njim. Proračunski odsek se je v veliki večini izrekel za izboljšanje, ako bi ne bilo češke obstrukcije, ki je ustavila voz državnega zbora in je vlada napravila proračun po § 14, v katerem pa o sklepih, ki jih je naredil glede železničarjev proračunski odsek, ni niti govora.

Posl. vitez Pantz je predlagal: V svrhu izvedbe dveletnega napredovanja služabnikov se zviša postavka v železniškem ministrstvu na 5.000.000 K.

Nadalje je predlagal isti poslanec.

1. Vlada se pozivlje, da uredi plače delavcem vseh kategorij tako, da se plače vsake dve leti povišajo dnevno za 20 vin.

Sreča, da je posijalo solnce, da njegov nov cilindar ni več v nevarnosti.

Ves popoldan je bil krasan, zvečer pa, ko so se redaljubni prebivalci in z njimi vred tudi naš mož spravil k počitku, je začel zopet rahel dež šumeti po oknih.

Jutri si naj kupim drugo marelo, premišljeval je gospod desetega činovnega razreda, predno je zatisnil oči.

Zgodilo pa se je popolnoma drugače. Komaj se naš Janez — tako mu je bilo namreč ime — zbudi in zopet misleč na svojo marelo vzame jutranji časopis v roke, ugleda na prvi hip oglas: »Marela! Nni gospod, ki je včeraj v lopi hiše št. 19 — — — ulica pomotoma pozabil marelo, naj se blagovoli za isto oglašiti istotam vrata št. 10.«

On, junak tega oglasa! To zna roditi še zadostne posledic. Dalje ni mogel več čitati in tudi mislil ni na nič kaj družega kakor na ono gospo-

2. Vlada se pozivlje, da v zimskem času ne bo odpuščala nestalnih delavcev iz službe.

Temu predlogu se je pridružil tudi posl. Tomschik in je bil ta predlog tudi sprejet, le da je bil povišan za 100.000 K.

Izrecno moramo poudarjati, da so vsi predlagalci zahtevali dveletno napredovanje služabnikov in povišanje plač delavstvu vsaki dve leti za 20 vin. Tu so ušlete vse delavske kategorije in prožni delavci niso izvzeti.

Kakor rečeno je češka obstrukcija snedla to izboljšanje železničarjem in vlada se ni prav nič zmenila za te predloge, ki bi jih bila prav lahko, kakor vse druge, uveljavila po § 14. V Avstriji je dovolj denarja za Albance, daje o se na razpolago milijoni in ladje albanskemu knezu Wiedu, ki bo enkrat še naš hud sovražnik, za tiste pa, ki te milijone skupaj nosijo, pa ni denarja, da bi se jim položaj izboljšal.

Dolžnost železničarjev je vspricho teh dejstev, da se tesno oklenejo svoje stanovske organizacije, ker le tem potom se bo dalo kaj doseči. Za slovenske krščanske železničarje pa je edino prava organizacija »Prometna zveza«. Pristopajte in agitirajte zanjo!

„Ubožni“ Tomschik.

Ni dolgo tega, kar smo v našem glasilu pisali o obersodrugem Tomschiku, kjer smo poročali, da Tomschik, ki nedavno še dobrih svojih čevljev ni imel, ima danes na Dunaju tri hiše. Sodrugi, katerim je cela stvar dobro znana, skušajo sicer celo stvar drugače obrniti, a razsodnemu človeku, ki misli s svojimi lastnimi možgani, ni mogoče dopovedati, da bi to res ne bilo. Tomschik je nekoga Weinbergerja tožil, ker mu je javno očital, da si je tri hiše kupil s železničarskim denarjem. Pa kaj se je zgodilo. Sodnik se je prepričal o resničnosti Weinbergerjeve trditve in ga je oprostil. To bi bilo upitja po socialno demokratskih časopisih, ako bi bil na Tomschikovem mestu kak »črni«, tako pa je vse tiho, da le železničarji ne bi izvedeli resnice in ne ustavili svojih trdo in krvavo zasluženih prispevkov v nikdar sito brezno globokih voditeljskih žepov.

Na Dunaju so pred kratkim postavili za uredništvo in tiskarno socialno demokratskega glavnega glasila »Arbeiter-Zeitung« veliko palačo. Kdo da je zidal to palačo, naj povedo številke. Liberalni list »Wiener Montagsjournal« nam to jasno pove, ker našteva, kdo je vse dal denar za zidavo te palače.

400.000 K Glavna hranilnica dunajske občine;
100.000 „ Nižjeavstrijska ekskomptna družba;
50.000 „ Unija avstr. tekstilnih delavcev;
50.000 „ Josip Tomschik (to so gotovo železničarski žulji);
20.000 „ Zveza delavcev v kemični industriji;
100.000 „ F. Reifmüller (to je denar tiskarjev);
100.000 „ Organizacija kamnotiskarjev;

50.000 „ Unija avstr. tekstilnih delavcev;
30.000 „ Zveza avstrijskih kovinarjev;
50.000 „ Josip Tomschik (prav gotovo krvavo zaslužen denar zaslepljenih železničarjev);
50.000 „ Zveza pekov;
142.000 „ Ema Freundlich.

To znaša skupaj 1.142.000 K, ki je gotovo velikanska vsota. Čudno se nam zdi, da je vključen na to palačo s 100.000 K tudi vodja rdečih železničarjev sodrug Tomschik. Tri hiše ima na Dunaju in kdor pozna količjak dunajske razmere, dobro ve, da kdor ima na Dunaju tri hiše, da ni med revnimi. Mi poznamo prav dolgo že sodruga Tomschika in vemo, da pred nedavnim ni imel še prav ničesar; danes pa ima na Dunaju tri hiše in še vedno ima toliko denarja, da lahko posojuje kar 100.000 K na enkrat. Čudna so pota človeške sreče. Sicer pa si misli Tomschik: jaz hočem imeti raj že tu na zemlji in me prav nič ne briga, ako ubogi železničarji plačujejo svoje trdo prislužene krajcarje v blagajno, zraven pa trpe pomanjkanje. Glavno je, da imam jaz vsega dovolj, za druge me prav nič ne skrbi. Prav bi bilo, da bi te številke odprle oči našim zakrknjenim železičarjem, da bi izprevideli, da mečejo svoj denar skozi okno. Nikdar ne bodo dobili ničesar od svoje organizacije, ker je dovolj obersodrugov, ki so prav potrebni podpore. Ni mogoče, da bi si vsak zemljan lahko ustvaril nebesa že na tem svetu, ali nekateri vendar zavzemajo taka mesta, da jim je to prav lahko mogoče. Če pa ta denar ni Tomschikova last, potem pa ni prav, da se denar železničarjev posoja v take palače, ki so skozi in skozi čez glavo zadolžene.

Iz rdečega tabora.

»Slovene« piše: Nemški bančni uradniki, katerim se v nasprotju z velikimi zasluškami njihovih zavodov večinoma jako slabo godi, so se v Berlinu organizirali. K organizaciji je pristopil tudi en uradnik »Nemške banke«, ki je bil pa radi tega takoj iz službe odpuščen. Zanj so se nato zavzela soc. demokratska rudarska zveza, ki so »Nemški banki« zagrozila s pretrganjem poslovnih zvez, ako ne prizna koalicijske pravice. Banka je to zahtevo odbila, nakar so rudarska društva potegnili iz banke ves svoj denar t. j. okrog 22 milijonov mark.

Ta dogodek je vzbudil v bančnih krogih veliko pozornost, ker se je pred njimi naenkrat pojavila nova kapitalistična sila, ki ji v boju ne manjka eneržije in brezobzirnosti. S tem pojavom se bavi berlinski »Lokal Anzeiger« v posebnem članku pod naslovom: »Nova mrtva roka«. List izvaja: Dogodki zadnjih tednov uče, da je upravičen strah, da bi utegnili soc. demokracija v ne preoddaljenem času nastopiti s prizadevanji,

ni veliko govorila. Ko je odhajal ga je mama povabila naj še kaj pride. »Zopet da bi prišel!« Ne bo prav lahko brez posebnega vzroka. Najraje bi bil marelo zopet pozabil, ali skrbna mama mu jo je dala ob slovesu kar v roko.

Doma še le je ogledal srečno marelo, ki je eno celo noč z dražestno Miciko pod eno streho počivala. Pri tem pa je opazil, da to sploh ni njegova marela. Zamenjava! o kako srečen slučaj! Takoj jutri zopet pozvonim pri vratih št. 10! Drugi dan že ni bil več tako bojazljiv. Mame ni bilo doma; gospica Micika in služkinja ste ga istotako ljubeznivo sprejele in se radi neljube zamenjave skoraj prestrašile.

»To je Marela gospoda Nergača,« pravi dekla. »Ko je presnočnim tukaj bil, je gotovo ono od tega gospoda odnesel.«

Konec prihodnjič.

ki naj bi razširilo njeno politično moč, opirajoča se pri tem na dvigajočo se denarno silo svojih somišljenikov. Kapitali četrtega stanu znašajo že danes več milijard in sicer premoženje prostih rudarskih društev 80 do 100 milijonov, delavska konsumna društva delajo z 200 milijoni in k temu pridejo še ogromne svote, ki jih delavski sloji nalagajo v javnih in zasebnih zavarovalnicah. Premoženje javnih socialno-zavarovalnih zavodov znaša že skoro tri milijarde mark in od tega so spravili skupaj delavci sami 45%.

Nato primerja člankar staro in novo »mrtvo roko«. Med njima je velika gospodarska razlika. Že z ozirom na postanek pa tudi z ozirom na uporabo. Premoženja stare mrtve roke, ki jih vidimo zbrana predvsem v cerkvah in samostanih, — izvirajo domala iz minolih gospodarskih dob; njihova uporaba prihaja v korist le deloma omejenim ljudskim slojem. Nova mrtva roka pa se hrani iz nešteti majhnih gospodarstev današnjih dni. Ta gospodarstva si morajo radi teh donoskov in prihrankov pritrgovati od svojih vsakdanjih potrebščin. To pritrgovanje se čuti na široko, in sicer predvsem v zmanjšanem povpraševanju po poljedelskih, trgovskih, industrijskih in obrtnih proizvodih; oviran je posredno ves gospodarski razvoj. Cele milijarde so za dolgo let odtegnjene pridobitnemu in dividendnemu trgu in se nalagajo v obliki hipotek v mestnih in državnih, kakor tudi zemljiških in stavbinskih podjetjih. To je v današnjih razmerah z gospodarskega stališča preje koristno nego škodljivo. Toda s političnega stališča je stvar drugačna in bo moral politik in narodni gospodar v bodoče računati z novo silo — z delavcem kot volivcem in kapitalistom. Vendar pa tudi s tega stališča stvar ni tako grozeča, kakor bi kdo mislil, saj je gotovo, da bo delavcu ravno njegovo trajno gospodarsko napredovanje moralo odpreti oči, da bo sprevidel zmotnost stare Marxove teorije o vedno večjem obubožanju širokih slojev ter se bo dosledno tudi šprijaznil s sedanjim državnim in družabnim redom, ki mu donaja vedno več koristi.

Pa ne samo razna sodijalno demokratska društva in zadruga imajo v Nemčiji zelo mnogo denarja naloženega v raznih bahkah, imajo ga tudi različni socialno demokratski voditelji. Znano je, da je rajni voditelj nemških socialnih demokratov imel ob svoji smrti poleg raznih posestev še nad en milijon mark premoženja. Pa ne samo Bebel je imel toliko premoženja, tudi voditelj avstrijskih socialno demokratskih železničarjev ima ogromno premoženje; lastnik je treh hiš na Dunaju, ki gotovo niso vredne manj, kakor kake tri bajte na Kranjskem, ampak je gotovo njihova vrednost na milijone. Pred kratkim pa je posodil za zidavo soc. dem. društvene hiše na Dunaju dvakrat po 50 tisoč kron. Lepo je biti socialno demokratski voditelj.

To je res prav otročje.

Znano je še vsem našim bralcem, da je znani Robasch, katerega je z vsemi močmi podpiral inšpektor Kurschel, v svoji tožbi, ki jo je naperil proti poštenim delavcem povsod popolnoma propadel in so bili obtoženi delavci popolnoma oproščeni. Ni nam znano, kakšne posebne koristi ima inšpektor Kurschel v tem, da je z vso silo podpiral Robascha proti delavcem. Zlobni jeziki govorijo da zato, ker sta Kurschel in Robasch nemškutarja, ki sovražita slovensko delavstvo. Mnogo je morda na tem resnice; nam se pa zdi druga govorica še bolj verjetna, ki pravi, da sta Kurschel in Robasch odločna nasprotnika krščanskih železničarjev in sta jih radi tega tako kruto preganjala. Znano je, da je Robasch strasten svobodomislec, ki

se je norčeval iz delavcev, ki so opravljali ob nedeljah in praznikih svoje verske dolžnosti in znano nam je tudi, da je rekel delavcem, ki so šli v nedeljo k sv. maši, da takih on ne potrebuje. Začudeno sliši človek tako govorico, ker se mu zdi nemogoče, da bi se upal c. kr. avstrijski poduradnik izblekniti proti svojim delavcem kaj enakega. In vendar je vse to gola resnica. A kazen za ta dejanja ni izostala.

V tožbi sta Robasch in z njim njegov pokrovitelj Kurschel propadla. Eno leto in dva dni so bili ubogi delavci brez kruha, ker so bili poštene in gledali na to, da se vrši tudi za erar pravica. Znano nam je, kako je pisal Kurschel pismo z dne 3. mar. 1913 železniškemu zdravniku dr. Watzkotu in v katerem je med drugim pisal tudi sledeče: Um einer allenfalls versuchten umgekehrlichen Inanspruchnahme der Krankenkasse durch die Arbeiter zu begegnen wird das Ersuchen gestellt, die sich meldende Arbeiter genauestens zu untersuchen und eine Krankengeld-Unterstützung nur dann anzuweisen, wenn hiefür tatsächlich die Voraussetzungen gegeben sind. In Betracht kommen vornehmlich folgende Arbeiter: Franz Pözl, Anton Zupančič, Franc Vrana, Jože Florijančič, Johann Gole, Anton Makše, Vinzenz Kunštik und Jože Zupančič.

Iz tega pisma, ki ima na čelu z rdečo tinto napisan naslov »Vertraulich« in na koncu podpis Kurschel je prav jasno razvidno, kako velik prijatelj delavstva je Kurschel.

Razne so misli, ki se porajajo človeku pri prebiranju tega pisma, toda misli smo prihranili drugim, mnogo uplivnejšim, ki jih bodo v kratkem Kurschelu pojasnili.

Robascha je po pomoči »Prometne zveze« že zadela sicer mnogo prenizka kazen, on ni več prožni mojster, ampak je Kurschelov pisar. To vse se je zgodilo na visok pritisk. Mesto, da bi bil Robasch suspendiran, je dobil delo, delavci pa, ki jih je Robasch tožil, pa so bili eno leto in dva dni brez zaslužka.

In s tem, da je postal Robasch Kuschelov pisar, je dosegel, da so bili povsod oproščeni, čisti in posteni delavci prestavljeni od tam, kjer so bili doslej, na dve uri oddaljeno progo. Ali je to pravično? Ali je to pošteno? Mislimo, da ne in zato bo naša dolžnost, da bomo vse svoje moči napeli in dobili pri c. kr. državni železnici za te uboge delavce pravico in zadoščenje.

Robasch, ki je bil od delavcev obdolžen raznih kazenskih del, je bil vedno v službi; on jih je tožil, a bili so oproščeni. Delavci, katerim je sodišče priznalo pravico, pa so bili kruto kaznovani. Eno leto in dva dni so bili brez dela, sedaj pa so prestavljeni kazensko na prostor, kjer cel dan ne dobe niti jesti, ker so več ur oddaljeni od doma.

Ta krivica je vnebovpijoča in gorje tistemu, ki dela tako krivico. Dosegli smo, da so prišli delavci zopet v delo in je bil Robasch prestavljen v Ljubljano, dosegli bomo pa tudi, da bodo krivci ekseplarično kaznovani. Zahtevali bomo, da se delavcem škoda povrne in naj jo plača kdor hoče. Vsem zatiranim pa kličemo: V »Prometno zvezo«!

Dopisi.

Iz Škofje Loke. Mi ubogi prožni delavci v Škofji Loki se sploh še nismo nikdar oglašili v našem priljubljenem in odkritosrčnem »Železničarskem Glasniku«. Ni pa uzrok temu to, da se nam tu tako dobro godi, da nam morda lete pečena piščeta v usta. Ne, jako slabo se nam godi in sicer najslabše izmed vseh delavcev, kar jih je na progi Jesenice — Ljubljana. Povsod je delavni red odredil delavcem več plače, kakor ravno na progi v Škofji Loki. Plače imamo 2 K 30 vin. na dan

če je lepo vreme, drugače si pa plačo lahko mislimo. In zdaj naj ubogi delavec za to plačo kupi zase in za svojo družino kaj poštenega. Saj vendar ni čarovnik, krasti je pa zelo strogo prepovedano. Šola je daleč od Trate in otroke je treba dobro napraviti in nahraniti, sicer lahko na poti omagajo in zmrznejo. Draginja je pa neznosna. Zdaj naj pa dobita pri ogromni plači 2 K 30 h dnevno ubogi delavec in njegova žena to, kar potrebujeta zase in za svoje otroke. Kje? Pa pravijo ljudje: To se dobro godi delavcem, ki so na železnici. Nikogar ne sovražimo, a vsakemu, kdor kaj takega trdi, prav iz srca privoščimo, da pride v Škofjo Loko vsaj za en mesec delat na progo.

Sosednji delavci imajo več plače, vsaj 10 vin. na dan. Prav privoščimo jim, ker dobro vemo, da je še vse premalo za pošteno človeško življenje. A čudno se nam zdi, kdo je tistim gospodom, ki so uravnavali nove delavske plače, povedal, da je ravno v Škofji Loki najcenejše. Saj vendar trije lesni trgovci, ki so v Škofji Loki dobro vedo, kako težko se danes živi in zato svoje delavce boljše plačujejo, kakor jih plačuje c. kr. državna železnica. Čast takim podjetnikom, ki se zavedajo svojih dolžnosti napram svojemu delavstvu, zato pa bi morala biti večja dolžnost države kakor podjetnikov, da svoje delavce vsaj po razmerah plača.

Hudomušni jeziki pripovedujejo, da imajo prožni delavci v Škofji Loki zato najmanjše plače, ker sta oba njihova predstojnika socialna demokrata. Eden se večkrat pogumno trka na svoje prsi in se zaklinja, da je z dušo in s telesom socialni demokrat. Zato pa sta že več delavcev in čuvajev vjela v svoje zanjke, da plačujejo za obersodruge svoje težko prislužene vinarje. V zahvalo, da so sodrugi, pa imajo na vsej progi najmanjše prejemke. Kadar so kake volitve, takrat sodrugi na delavce z vso silo in močjo pritiskajo, naj volijo socialne demokrate, drugače se pa za delavstvo prav nič ne zmenijo in niti viditi nočejo, da delavci skoro sleherni dan žive samo ob hruhu in vodi. Ako bi bilo tem sodrugom res nekaj na delavcih, bi morali vendar z vso silo skrbeti zato, da bi delavci dobili primerno plačo, ne pa kakor je sedaj, da imajo na vsej gorenjski progi najmanjšo plačo. Moka je v Medvodah ali pa v Kranju ravno tako draga, kakor je v Škofji Loki, vse druge cene so enake cenam v drugih krajih in vendar so pri nas plače za 10 vin. dnevno manjše kakor so drugod, a manjše so najmanj za 1 K od plač delavcev, ki delajo pri zasebnih podjetnikih.

Pa ni čuda, da je pri nas tako. En sodrug, ki ima v službi glede socialne demokracije zelo dolg jezik, mora doma plesati, kakor mu boljša polovica piska, sicer mu izbije njegovo trmo »šefla« ali pa kaj drugega iz glave. Drugi ima pa zelo rad »ta kratkega« in takrat je ves navdušen v razlaganju, da je človek brez duše in »afni« podoben. Sicer zelo rad hodi okoli g. kaplana, pa vendar upamo, da mu slednji prav ničesar ne verjame.

Imamo pa še nekega F. D., ki je nekak tajnik sodrugov. To vam je tič! Ta vam za večerjo navadno samo »farje« požira in mi mu prav radi verjamemo, da je s hrano prav dobro založen. Za solato ima pa »Zarjo« in rdečega »Železničarja«. Hudo je učen in silno brihtna glava, dasiravno nekateri trde, da mu za eno celo »šajtergo« manjka. Njegovi kolegi pripovedujejo, da ga pri vojaki niso mogli za drugo porabiti, kot pomatati hlev. Mi tega sicer ne verujemo, ker zlobni jeziki vsako stvar grdo zavijajo, ali kot časnikarji pa to poročamo, ker je to naša dolžnost, ker ta »tajnik« našim ljudem ne da miru.

Somišljenikom iz Škofje Loke in okolice prav toplo priporočamo, ako hočejo že-

ležničarjem dobro, da agitirajo za »Prometno zvezo« in pridobe zanjo novih članov, ker v »Prometni zvezi« se dela za železničarje od kritosrčno in tudi z uspehom. Ako bi bili prožni delavci iz Skofje Loke pri »Prometni zvezi«, bi prav gotovo ne imeli tako mačehovske plače, kot jo imajo sedaj. Drugič kaj več!

Razno.

Drž. posl. Jožef Gostinčar. Danes prinašamo sliko drž. poslanca Jožefa Gostinčarja, ki ima vedno dosti opraviti tudi z železničarji. Mnogo je železničarjev, posebno slovenskih, ki ga dobro osebno poznajo in ki so se že večkrat v svojih zadevah obrnili nanj, mnogo jih je pa tudi, ki ga še niso videli in vendar so ga prosili njegovega posredovanja v tej ali oni stvari. Da ga tudi ti železničarji vsaj po sliki spoznajo, zato danes prinašamo njegovo sliko. Tekom tega leta bomo prinesli tudi sliko drž. poslanca Kemetterja.

Ali je to tudi napredek slovenske socialne demokracije? Slovenski socialni demokratje so velikanski umetniki v bahariji. Dan na dan pripovedujejo na shodih in pišejo po svojih listih, da se ljudstvu »odpirajo« oči in da se vrste slovenskih socialnih demokratov zelo hitro množe. Temu pa ni tako, za kar nam priča sledeči slučaj: V Ljubljani so izdajali socialni demokratje dnevnik z imenom »Zarja«, ki je pa z dnem 21. februarja letos izhajala zadnjič kot dnevnik in se bo ta »Zarja« pokazala odslej naprej sodrugom le še dvakrat na teden. Naše mnenje je, da vsaka stranka kaže svojo moč v svojem časopisju, stranka pa, ki nazadnje, pokaže to kaj na svojih glasilih. Prepričani smo, da je bilo tisto »odpiranje oči med ljudstvom« samo navadna farbarija, ki je imela kmalu svoj konec, ker je bil kaj hitro mošnjiček prazen. Med našim ljudstvom socialna demokracija nima tal, ker je naše časopisje vedno na preži in našemu ljudstvu jasno pove, kakšni ljudski osrečevalci so socialni demokratje. Upamo, da za »Zarjo« ne bo nikdo jokaj, razen morda tisti, ki so imeli pri njej prav lepe službice.

Zahvala. Podpisani se najpristroneje zahvaljujem sl. centralnemu vodstvu »Prometne zveze« na Dunaju, ki mi je z dobrim svetom in s posredovanjem pri nezgodni zavarovalnici na Dunaju pripomogla do tako le-

H. SUTTNER Glavni trg št. 25
LJUBLJANA Sv. Petra cesta 8
priporoča svojo največjo zalogo priznana najboljših **švicarskih ur** z znamko „IKO“ in „ZENITH“. Najzmernejše cene. Postrežba točna.

pega uspeha. Zato pa »Prometno zvezo« vsem svojim tovarišem kar najtopleje priporočam. »Prometna zveza« se je že neštokrat, kakor tudi v mojem slučaju izkazala, da je res izvrstna in deloma strokovna organizacija, ki za svoje člane vedno vse stori, kar ji je mogoče. — Cegelnica, dne 2. februarja 1914. — Jožef Jarc.

70letnico svojega rojstva je praznoval dne 29. januarja letos bivši avstrijski železniški minister dr. Henrik vitez Wittek. Dr. vitez Wittek je bil 7 in pol leta železniški minister, kar je gotovo precej dolgo, ako pomislimo, da se v Avstriji ministri menjajo, kakor se menja letno vreme. L. 1907. je bil izvoljen tudi v avstrijski državni zbor in sicer so ga poslali v parlament dunajski krščanski socialci. Mož je bil kot železniški minister zelo razumen in napredek avstrijskih železnic je velika zasluga dr. Wittke. Tudi za uslužbence je bil dober gospodar in je rad vse storil, samo da bi ugodil uslužbencem. Dr. Wittek je dober prijatelj »Prometne zveze« in celo dopisnik njenega nemškega glasila. Tudi naše glasilo se pridružuje njegovim častivcem in mu kliče: Na mnoga leta!

Stavka v tiskarski obrti je prenehala in zato bo naš list zopet redno izhajal.

Volitev deželnega poslanca po umrlem dr. Žitniku v notranjskih kmetijskih občinah bo 12. marca 1914. S. L. S. kandidira za to mesto drž. posl. Jožefa Gostinčarja, katerega sliko danes prinašamo.

Šikaniranje in zapostavljanje slovenskega delavstva na državni železnici. Poslanci S. L. S. Piber, dr. Krek in tovariši so vložili v deželnozborski seji dne 24. februarja 1914 na deželnega predsednika barona Schwarza radi šikaniranja in zapostavljanja slovenskega delavstva, zlasti članov Jugoslovanske strokovne zveze, naslednjo interpelacijo:

Pri ravnanju državnih železnic v Trstu se nezadovoljstvo slovenskih nižjih

uslužbencev, kurjačev, kovačev, delavcev, zlasti še članov Jugoslovanske strokovne zveze, čimdalje bolj širi.

Kot definitivni strojevodje so glasom zadnjega uradnega železniškega lista nastavljeni bivši kurjači, ki niti dve leti niso v službi, dočim so dosledno preterirani kurjači slovenske narodnosti, ki že nad dve leti zvesto službujejo.

Silno veliko trpe kovači slovenske narodnosti, zlasti člani Jugoslov. strok. zveze; predstojniki jih neopravičeno šikanirajo, zapostavljajo in brez vzroka odpuščajo od dela.

Podpisani si usojamo vprašati:

1. ali je njega ekselenci znano to kruto ravnanje predstojnikov železniške direkcije v Trstu z našimi ljudmi, in

2. ali je njega ekselenci voljna vse ukreiniti, da se delavstvu ne bo krivice godila.

Ali ste že poravnali naročnino?

Biber Anton, Dunaj,
Sebesta Matija, Solnograd,
Kurz Božidar, Feldkirch,
Spacek Franc, Dunaj,
Hirn Helena, Waidhofen,
Engelbert Ivan, Beljak,
Schoss Antonija, Solnograd,
Tandes Katarina, Jedlersee,
Pölz Barbara, Gradec,
Aufschnaiter Anton, Söll,
Grösslinger Ana, Holzleiten,
Purek Jožef, Praga,
Kuttelwascher Katarina, Stockerau,
Beneš Elizabeta, Praga.

Naj v miru počivajo!

Vsak član prispeva 1. februarja v posmrtni sklad 70 vinarjev.

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernova ulica 9
priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.
Novosti v konfekciji za dame.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami
Maček & Ko.
v Ljubljani, Franca Josipa c. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Najnižje cene!

Edina in najkrajša črta v Ameriko!
Samo 6 dni
HAVRE
NEW-YORK
francoska prekomorska družba.
Veljavne vožne liste (Šifkarte) za francosko linijo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „Kmetijske posojilnice“ nasproti gostilne pri „Figovcu.“
ED. ŠMARDAR oblastveno potrjena potovalna pisarna

Adalbert Kassig
Ljubljana, Židovska ulica.
Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače — itd. v raznih oblikah po najnižji ceni. — Postrežba točna.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši, Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „UNION“ (za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge brez
odbitka rentnega davka po

4³/₄ %

Poleg neomejenega poročstva vseh članov in vrhu rezervnega zaklada, ki znaša blizu tri četrt milijona kron, jamči za vse denarje vložene pri „Ljudski posojilnici“ tudi dežela Kranjska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

R. MIKLAUC, LJUBLJANA,

priporoča gosp. železničarjem posebno ugodno blago za
moške in ženske obleke, perilo, pogrinjala, odeje itd. — Na novo je vpeljana
v podružnici „PRI SKOFU“, pred Skofijo, št. 3. nasproti gostilne pri Sokolu,
velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke, kakor tudi ženske jopice. Obisk te občne nad 40 let
obstoječe tvrdke se vsakemu priporoča.